

De invloed van sympathie en verhaalperspectief op identificatie met een personage en de attitude van de lezer

Bachelor Eindwerkstuk

Communicatie en Informatiewetenschappen

Universiteit Utrecht

Datum: 22 januari 2017

Student: Perry Rops (5536685)

Begeleider: Prof. Dr. Hans Hoeken

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
1. Inleiding	4
2. Methode	7
2.1 Respondenten	7
2.2 Materiaal	7
2.3 Vragenlijst	10
2.4 Procedure	11
3. Resultaten	12
3.1 Randomisatie respondenten	12
3.2 Manipulatiecheck	12
3.3 Controlevariabelen	14
3.4 Identificatie	15
3.5 Attitude	16
4. Conclusie & Discussie	17
Literatuurlijst	20
Bijlage 1: Instructieblad	22
Bijlage 2: Toestemmingsverklaring	24
Bijlage 3: Verhaalversies	25
Bijlage 3a: Verhaalversie 1	25
Bijlage 3b: Verhaalversie 2	27
Bijlage 3c: Verhaalversie 3	28
Bijlage 3d: Verhaalversie 4	29
Bijlage 4: Vragenlijsten	30
Bijlage 4a: Vragenlijst versie 1	30
Bijlage 4b: Vragenlijst versie 2	35
Bijlage 5: Verklaring kennisneming regels m.b.t. plagiaat	40

Samenvatting

Deze studie onderzoekt in hoeverre sympathie en verhaalperspectief van invloed zijn op identificatie met een personage en de attitude van de lezer. De respondenten (N = 168) hebben één van de vier verhaalversies over een interactie tussen een restauranthouder en een inspecteur van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit gelezen. Het plot in de vier verhaalversies komt met elkaar overeen, maar door zowel een manipulatie van verhaalperspectief als een manipulatie van sympathie verschillen de versies van elkaar. Verhaalperspectief werd gemanipuleerd door het verhaal te beschrijven vanuit het ik-perspectief van de restauranthouder of van de inspecteur. Sympathie werd gemanipuleerd door de personages als sympathiek of onsympathiek neer te zetten. Het onderzoek wijst uit dat sympathie een sterkere invloed heeft op identificatie met een personage en de attitude van de lezer dan verhaalperspectief. Sympathie blijkt zowel identificatie met de personages als de attitude van de lezer te beïnvloeden, terwijl verhaalperspectief enkel effect heeft op de mate van identificatie met de inspecteur.

1. Inleiding

Eén van de universele dingen die men met elkaar deelt, is de fascinatie voor verhalen. Dit komt met name door het plezier dat verhalen met zich meebrengen. Verhalen kunnen echter ook bedoeld zijn om mensen te overtuigen. Verhalen worden *narratieven* genoemd wanneer ze ingaan op de setting, de personages en hun motivaties (Braddock & Dillard, 2016, p. 446). Een narratieve structuur van een verhaallijn kan een bepaald type betrokkenheid bij het verhaal tot gevolg hebben. *Narratieve betrokkenheid* houdt in dat de lezer zich helemaal verbonden voelt met de gebeurtenissen en personages in het verhaal (Moye-Gusé, 2008, p. 409). Narratieven kunnen niet alleen een bepaalde betrokkenheid teweegbrengen, maar kunnen ook de werkelijke overtuigingen en attitudes van de lezer beïnvloeden (Braddock & Dillard, 2016).

Eagly en Chaiken (1993, p. 1) definiëren *attitude* als volgt: een attitude is een psychologische neiging die wordt geuit door de evaluatie van een persoon, gedrag, beleid of product met een bepaalde mate van voor- of afkeur. De attitude van een lezer heeft betrekking op de eigen evaluatie, hoe positief of negatief men denkt over een bepaald onderwerp (Hoeken, Hornikx & Hustinx, 2012). De mate van identificatie met een personage kan van belang zijn voor de overtuigingskracht van een narratief en kan invloed hebben op de attitude van de lezer (De Graaf, Hoeken, Sanders & Beentjes, 2012). *Identificatie* is een ervaring waarbij de lezer het perspectief van het personage overneemt en de narratieve gebeurtenissen bekijkt door de ogen van het personage (Busselle & Bilandzic, 2008; Cohen, 2001). Identificatie kan zorgen voor een gedeeld perspectief tussen lezers en personages. De lezer wordt meer betrokken bij het narratief wanneer men zich met een personage identificeert (Tal-Or & Cohen, 2010). Volgens De Graaf et al. (2012) is identificatie een mechanisme van narratieve overtuiging.

Aspecten die de mate van identificatie kunnen beïnvloeden zijn sympathie voor een personage en verhaalperspectief. *Sympathie* voor een personage houdt in dat men positieve evaluaties toeschrijft aan een personage (Moye-Gusé, 2008). Het hebben van sympathie voor een personage heeft tot gevolg dat de lezer met het personage meeleeft, medelijden voor het personage kan hebben of bezorgdheid voor het personage kan voelen. De lezer voelt emoties bij een personage, maar deelt deze emoties niet met het personage (Busselle & Bilandzic, 2009).

Verhaalperspectief is de manier waarop een narratief verteld wordt. Wanneer het verhaal vanuit de eerste persoon verteld wordt, wordt de optiek van de protagonist gepresenteerd. Op die manier hebben lezers toegang tot de percepties en gedachten van de protagonist. Dit heeft vaak tot gevolg dat lezers het perspectief van het personage beter kunnen overnemen in de verbeelding, wat zorgt voor een verhoogde mate van identificatie (De Graaf et al., 2012).

Tal-Or en Cohen (2010) hebben onderzoek gedaan naar identificatie door het manipuleren van informatie over het hoofdpersoonage in een filmclip. Voorafgaand aan de filmclip werd het personage positief of negatief neergezet door positieve of negatieve informatie over het personage aan de kijker te geven. Uit het onderzoek bleek dat het geven van positieve informatie over een personage identificatie met het personage kan verhogen, terwijl negatieve informatie identificatie met het personage kan verminderen (Tal-Or & Cohen, 2010). Uit het onderzoek kan geconcludeerd worden dat het manipuleren van eigenschappen van een personage identificatie kan beïnvloeden. Tal-Or en Cohen hebben echter in hun onderzoek respondenten laten kijken naar filmclips. Het is dus nog onzeker of het resultaat ook gevonden zal worden bij een geschreven narratief. Daarnaast wordt de invloed van identificatie op de attitude van de kijker niet in het onderzoek meegenomen.

Hoeken en Sinkeldam (2014) namen echter wel de invloed van identificatie op de attitude van de lezer mee in hun onderzoek. De vraag werd gesteld of identificatie met een personage emoties kan oproepen die vervolgens de attitude van de lezer kunnen beïnvloeden. In het onderzoek hebben respondenten een verhaal gelezen waarin een hoofdpersoon werd gepresenteerd als meer of minder aardig. Uit het resultaat van het onderzoek bleek dat identificatie een mediërende rol heeft in het oproepen van emoties en daaropvolgend invloed heeft op de attitude van de lezer. Hoe meer men zich met een personage identificeert, hoe eerder de lezer de attitude van dat personage zal overnemen (Hoeken & Sinkeldam, 2014). In het onderzoek van Hoeken en Sinkeldam wordt echter niet specifiek ingegaan op het effect van verhaalperspectief.

De Graaf et al. (2012) onderzochten daarentegen wel identificatie en het effect op de attitude van de lezer door middel van het manipuleren van verhaalperspectief. Respondenten lazen een verhaal over een sollicitatiegesprek, waarbij het verhaal verteld werd vanuit het perspectief van de sollicitant of vanuit het perspectief van een lid van de selectiecommissie. Uit de resultaten bleek dat identificatie met een personage het effect van verhaalperspectief

op attitudes medieert (De Graaf et al., 2012). Wanneer het verhaal verteld werd vanuit de eerste persoon, leidde dit tot meer identificatie met het personage en tot een attitude die meer overeenkwam met het narratief. Het onderzoek gaat echter niet in op het effect van sympathie. De invloed van de manipulatie van zowel verhaalperspectief als sympathie blijft nog onduidelijk.

Ook Hoeken, Kolthoff en Sanders (2016) manipuleerden in hun artikel verhaalperspectief om te kijken wat het effect was op identificatie en waargenomen gelijkenis tussen de lezer en het personage in het verhaal. Er werd verwacht dat de lezer zich sterker zou identificeren wanneer het personage in het verhaal meer overeenkwam met de eigen interesses van de lezer. De resultaten van het onderzoek wijzen uit dat de respondenten zich sterker identificeerden met een personage dat een studieprogramma volgde dat gelijk was aan hun eigen studieachtergrond. Het effect van verhaalperspectief bleek echter sterker te zijn dan waargenomen gelijkenis met het personage. De respondenten identificeerden zich sterker met de protagonist, onafhankelijk van de opleiding van dat personage. Dit artikel laat eveneens zien dat identificatie met een personage kan dienen als mechanisme voor narratieve persuasie, maar kijkt niet naar het effect van sympathie.

Waar het onderzoek van Hoeken en Sinkeldam (2014) en het onderzoek van Tal-Or en Cohen (2010) ingaan op identificatie door de aard van personages te manipuleren, wordt er in het onderzoek van De Graaf et al. (2012) en in het onderzoek van Hoeken et al. (2016) juist ingegaan op de invloed van verhaalperspectief. Het blijft echter onduidelijk wat het effect op de mate van identificatie is wanneer zowel sympathie voor een personage als verhaalperspectief gemanipuleerd worden. Daarnaast is het onbekend in hoeverre de attitude van de lezer beïnvloed wordt wanneer het perspectief ligt bij het onsympathieke personage. De volgende onderzoeksvraag zal daarom in het huidige onderzoek centraal staan:

In hoeverre hebben sympathie en verhaalperspectief invloed op identificatie met een personage en de attitude van de lezer?

Door deze factoren te onderzoeken krijgt men vanuit maatschappelijk oogpunt inzicht in de manier waarop verhalen mensen kunnen beïnvloeden. Daarnaast is het van wetenschappelijk belang om meer kennis te krijgen over hoe verhalen de attitudes van mensen kunnen beïnvloeden en te bepalen welke rol identificatie daarin speelt. Op basis van de bovengenoemde literatuur wordt er verwacht dat lezers zich sterker identificeren met een

sympathiek personage en met de protagonist in het verhaal. Daarnaast wordt er verwacht dat zowel sympathie als verhaalperspectief effect hebben op identificatie met een personage en de attitude van de lezer.

2. Methode

2.1. Respondenten

Aan dit onderzoek hebben 168 respondenten deelgenomen. Voor het selecteren van de respondenten is er gekozen voor een gelegenheidssteekproef. De respondenten bestonden voor 51.8% uit mannen en voor 48.2% uit vrouwen. De leeftijd van de respondenten was ten minste 18 jaar en varieerde tot 90 jaar, met een gemiddelde leeftijd 39.3 jaar (SD = 19.77). Opleidingsniveau varieerde ook onder de respondenten: 27.4% van de respondenten had een Mbo-opleiding gevolgd, 35.1% een Hbo-opleiding en 26.1% van de respondenten volgde een universitaire opleiding. Daarnaast gaf de overige 10.2% van de respondenten aan alleen voortgezet onderwijs gevolgd te hebben. Tot slot hadden slechts vier respondenten een andere moedertaal dan Nederlands.

2.2 Materiaal

Het materiaal in dit onderzoek bestond uit vier verhaalversies (zie bijlage 3). Het verhaal is gebaseerd op een aflevering van de Keuringsdienst van Waarde (2016, 10 november) en door de onderzoekers uitgeschreven tot een narratieve tekst. Het verhaal heeft betrekking op een interactie tussen inspecteur Luix van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit en restauranthouder Diericks. Er is echter sprake van een verschil in attitude tussen de twee hoofdpersonen. Inspecteur Luix probeert de hygiëne en kwaliteit van vis en visproducten te waarborgen voor de gezondheid van consumenten, terwijl restauranthouder Diericks probeert te voorkomen dat de reputatie van zijn restaurant wordt geschaad. Door de inspectie komt Luix tot de conclusie dat de kwaliteit van de tonijn ondermaats is. De tonijn sashimi blijkt gekleurd te zijn met bietensap, waardoor de tonijn zijn rode kleur blijft houden en er langer vers uitziet. Uiteindelijk geeft inspecteur Luix als gevolg van deze constatering een boete of een officiële waarschuwing aan meneer Diericks.

Ondanks dat het plot in de vier verhaalversies met elkaar overeenkomt, verschillen de versies van elkaar door twee verschillende manipulaties die zijn uitgevoerd. De eerste manipulatie heeft betrekking op *verhaalperspectief*. In verhaalversies 1 en 2 (zie bijlage 3a en 3b) is restauranthouder Diericks de protagonist en wordt het verhaal beschreven vanuit zijn ik-perspectief. Verhaalversies 3 en 4 (zie bijlage 3c en 3d) worden daarentegen verteld vanuit het ik-perspectief van inspecteur Luikx, hij is in deze versies ook de protagonist. De manipulatie van verhaalperspectief heeft tot gevolg dat in verhaalversies 1 en 2 de percepties en gedachten van restauranthouder Diericks beschreven worden, terwijl in de overige twee verhaalversies de percepties en gedachten van inspecteur Luikx beschreven worden.

	Verhaalperspectief	Sympathiek	Onsympathiek
Verhaalversie 1 (n = 42)	Restauranthouder Diericks	Restauranthouder Diericks	Inspecteur Luikx
Verhaalversie 2 (n = 42)	Restauranthouder Diericks	Inspecteur Luikx	Restauranthouder Diericks
Verhaalversie 3 (n = 42)	Inspecteur Luikx	Inspecteur Luikx	Restauranthouder Diericks
Verhaalversie 4 (n = 42)	Inspecteur Luikx	Restauranthouder Diericks	Inspecteur Luikx

Figuur 1. Overzicht van de vier verhaalversies.

Daarnaast zijn de verhaalversies gemanipuleerd op de mate van *sympathie*. Wanneer een personage werd gemanipuleerd als sympathiek, had dit als gevolg dat de antagonist werd neergezet als onsympathiek. Op die manier werd geprobeerd een duidelijk onderscheid te maken in de mate van sympathie bij de personages. Dit leidt in verhaalversies 1 en 4 tot een sympathieke restauranthouder en een onsympathieke inspecteur. In verhaalversies 2 en 3 is de inspecteur sympathiek en de restauranthouder onsympathiek. Figuur 1 geeft een overzicht van de manipulatie. Een personage werd gemanipuleerd als sympathiek middels het tonen van interesse voor de inspectie en het tonen van begrip voor de situatie. Door middel van minachtende opmerkingen werd een personage neergezet als onsympathiek.

Om de manipulatie van verhaalperspectief en sympathie te verduidelijken wordt dezelfde passage uit het verhaal per verhaalversie weergegeven.

Versie 1: Restauranthouder protagonist en sympathiek, onsympathieke inspecteur

Ik kijk bezorgd toe als hij de tonijn uit de koelkast haalt om deze beter te kunnen bekijken. Hij rolt geïrriteerd met zijn ogen als ik vertel dat die tonijn vanochtend vers is bezorgd. Hij begint een hele preek over hoe belangrijk het is dat de tonijn vers is, omdat het anders schadelijk kan zijn voor de gezondheid van de gasten, alsof ik het daarmee oneens zou zijn. Om uit te zoeken of mijn tonijn wel aan de richtlijnen voldoet, besluit hij verschillende stukjes tonijn mee te nemen. Hij lijkt heel tevreden nu hij iets gevonden heeft dat misschien niet klopt.

Versie 2: Restauranthouder protagonist en onsympathiek, sympathieke inspecteur

Hij kijkt bezorgd als hij de tonijn uit de koelkast haalt om deze beter te kunnen bekijken. Ik rol geïrriteerd met mijn ogen als hij mij vraagt of de vis wel vers is bezorgd. Hij vertelt hoe belangrijk het is dat de tonijn vers is omdat het anders schadelijk kan zijn voor de gezondheid van de gasten, maar ik vind het belangrijker dat die tonijn goedkoop is. Om uit te zoeken of mijn tonijn wel aan de richtlijnen voldoet, besluit hij verschillende stukjes tonijn mee te nemen. Hij lijkt heel ontevreden nu hij iets gevonden heeft dat misschien niet klopt.

Versie 3: Inspecteur protagonist en sympathiek, onsympathieke restauranthouder

Met een zorgelijke blik haal ik de tonijn uit de koelkast om hem beter te kunnen bekijken. Diericks rolt geïrriteerd met zijn ogen als ik hem vraag of de vis wel vers is bezorgd. Ik vertel hoe belangrijk het is dat de tonijn vers is omdat het anders schadelijk kan zijn voor de gezondheid van de gasten, maar dat lijkt hem niet zo bijster veel te interesseren. Om uit te zoeken of de tonijn wel aan de richtlijnen voldoet, besluit ik verschillende stukjes tonijn mee te nemen. Ik ben niet blij nu ik iets gevonden heb dat misschien niet klopt.

Versie 4: Inspecteur protagonist en onsympathiek, sympathieke restauranthouder

Diericks kijkt bezorgd toe als ik de tonijn uit de koelkast haal om hem beter te kunnen bekijken. Ik rol geïrriteerd met mijn ogen als hij zegt dat de vis vers is bezorgd. Ik vertel nog maar eens hoe belangrijk het is dat de tonijn vers is omdat het anders schadelijk kan zijn voor de gezondheid van zijn gasten, maar het interesseert me eigenlijk niet zo veel. Om uit te zoeken of de tonijn wel aan de richtlijnen voldoet, besluit ik verschillende stukjes tonijn mee te nemen. Ik ben eigenlijk wel blij iets gevonden te hebben dat misschien niet klopt.

Afgezien van de manipulatie van zowel verhaalperspectief als sympathie is geprobeerd de verhaalversies aan elkaar gelijk te houden. In al de verhaalversies is dezelfde structuur aangehouden en komen dezelfde gebeurtenissen op gelijke momenten voor. Bovendien zijn de verhaalversies nagenoeg gelijk in het aantal woorden en het aantal zinnen.

Het materiaal is bij twaalf personen getest om te achterhalen of er onduidelijkheden bestonden. Elke versie van het verhaal is bij drie personen getoetst. Tijdens de pre-test werd gevraagd of men een van de personages sympathieker vond dan de ander, om te achterhalen of de sympathiemanipulatie goed overkwam bij de lezers. Naar aanleiding van de opmerkingen die naar voren kwamen bij het pre-testen is het materiaal verbeterd.

2.3 Vragenlijst

Middels twee versies van een vragenlijst zijn de afhankelijke variabelen en controlevariabelen gemeten (zie bijlage 4). Elke versie maakte gebruik van dezelfde vragen, er was echter alleen sprake van een verschil in de volgorde van het bevragen van de identificatievragen en sympathievragen. Telkens werden eerst de vragen omtrent de protagonist bevraagd en vervolgens de vragen met betrekking tot de antagonist gesteld. In vragenlijst versie 1 (zie bijlage 4a) zijn telkens eerst de vragen met betrekking tot restauranthouder Diericks bevraagd. Versie 1 van de vragenlijst heeft verhaalversies 1 en 2 bemeten. Verhaalversies 3 en 4, met het verhaalperspectief van inspecteur Luikx, zijn gemeten met vragenlijst versie 2 (zie bijlage 4b). In versie 2 van de vragenlijst werden de vragen omtrent de inspecteur als eerst gesteld.

In de vragenlijst werd als eerst het construct identificatie gemeten. De identificatievragen zijn gebaseerd op de vragenlijst uit eerder onderzoek van Hoeken et al. (2016) en eerder onderzoek van De Graaf et al. (2012). Identificatie werd in totaal met acht 7-punts Likertschaal items bevraagd, vier items voor identificatie met de protagonist ($\alpha = 0.89$) en vier items voor identificatie met de antagonist ($\alpha = 0.95$). Voorbeeldvragen zijn: "Tijdens het lezen heb ik me ingeleefd in de restauranthouder" en "Toen ik het verhaal aan het lezen was, voelde ik mee met de inspecteur".

Vervolgens is de *attitude ten aanzien van de manier waarop de Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit restaurants controleert* gemeten ($\alpha = 0.93$). Het meten van de attitude was gebaseerd op de voorbeeldvragen uit Hoeken et al. (2012). De attitude werd gemeten middels vijf 7-punts Likertschaal items met een semantische differentiaalschaal, bijvoorbeeld: "slecht – goed" en "onterecht – terecht". De volgende stelling ging aan de items vooraf: "De manier waarop de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit restaurants controleert, vind ik".

De controlevariabele *aandachtsfocus* bij het verhaal werd gemeten met behulp van drie 7-punts Likertschaal items ($\alpha = 0.88$). Voorbeeldvragen zijn: "Terwijl ik het verhaal las, was ik met mijn gedachten alleen bij de gebeurtenissen in het verhaal" en "Tijdens het lezen werd mijn aandacht helemaal in beslag genomen door wat er in het verhaal gebeurde". De items zijn gebaseerd op het onderzoek van De Graaf et al. (2012).

Aan de hand van vier 7-punts Likertschaal items ($\alpha = 0.81$) werd *waargenomen realisme* gemeten, met vragen als: "De dialoog in het verhaal is realistisch en geloofwaardig" en "In dit verhaal worden gebeurtenissen besproken die in het echt gebeurd zijn of zouden

kunnen gebeuren". Deze vragen zijn eveneens gebaseerd op de vragenlijst van De Graaf et al. (2012).

Daaropvolgend werd *narratieve aanwezigheid* bevraagd. De items voor dit construct zijn eveneens gebaseerd op de vragen uit eerder onderzoek van De Graaf et al. (2012). Narratieve aanwezigheid werd gemeten met vier 7-punts Likertschaalvragen ($\alpha = 0.76$). Voorbeeldvragen zijn: "Terwijl ik het verhaal las, zag ik voor me wat er in het verhaal beschreven werd" en "Toen ik het verhaal aan het lezen was, had ik een levendig beeld van de gebeurtenissen in het verhaal".

Sympathie voor de personages werd gemeten met behulp van vragen gebaseerd op het onderzoek van Moyer-Gusé (2008). Sympathie werd in totaal met acht 7-punts Likertschaal items bevraagd, vier items voor sympathie voor de protagonist ($\alpha = 0.96$) en vier items voor sympathie voor de antagonist ($\alpha = 0.96$). Voorbeeldvragen zijn: "Ik vind de restauranthouder een sympathiek persoon" en "Ik zou vrienden willen zijn met iemand zoals de inspecteur".

De constructen autoriteit, counterarguing, empathie en leeservaring zijn ook in de vragenlijst meegenomen, maar betreffen een andere vragenstelling. Er zal verder niet op deze constructen worden ingegaan, aangezien de constructen voor het huidige onderzoek irrelevant zijn.

Tot slot werd er in de vragenlijst nog gevraagd naar geslacht, opleidingsniveau en moedertaal.

2.4 Procedure

De respondenten zijn in de directe omgeving van de onderzoekers benaderd. Er zijn verschillende momenten van afname geweest, op verschillende locaties. Bij elke afname was één van de onderzoekers aanwezig om er onder andere zeker van te zijn dat de respondenten tijdens het onderzoek niet afgeleid werden. Aan de respondenten werd allereerst gevraagd of zij wilden deelnemen aan het onderzoek. Er werd duidelijk gemaakt dat deelname niet verplicht was. Daarnaast werd er benadrukt dat de respondenten op ieder moment in de gelegenheid waren om te stoppen met het onderzoek. Aan de respondenten werd verteld dat het onderzoek betrekking had op het ervaren van verhalen door de lezer.

Wanneer de respondenten bevestigden te willen deelnemen aan het onderzoek, ontvingen zij een pakketje met een instructieblad, toestemmingsverklaring, het verhaal en de

vragenlijst. De respondenten kregen willekeurig één van de vier verhaalversies met de bijhorende vragenlijst toegewezen. Het instructieblad (zie bijlage 1) bevat een korte uitleg over de achtergrond van het onderzoek en een uitleg over hoe het onderzoek zou worden uitgevoerd. Na het lezen van het instructieblad bevestigden de respondenten hun deelname aan het onderzoek door middel van de toestemmingsverklaring (zie bijlage 2). Vervolgens kregen de respondenten de tijd om het verhaal rustig te lezen en de vragenlijst in te vullen. Na afloop hadden de respondenten de mogelijkheid om eventuele vragen te stellen en werd het doel van het onderzoek aan de respondenten uitgelegd. De gehele procedure duurde vijftien tot twintig minuten.

3. Resultaten

3.1 Randomisatie respondenten

Eerst is gecontroleerd of de randomisatie van de respondenten over de vier verhaalversies geslaagd is. Met behulp van een Pearson Chi-kwadraattoets is gebleken dat mannen en vrouwen gelijk over de vier verhaalversies verdeeld zijn ($\chi^2 (3) = 2.93, p = .40$). Met behulp van een eenweg ANOVA is bekeken of leeftijd gelijk over de condities verdeeld is. Dit blijkt zo te zijn ($F (3, 164) = 1.89, p = .13$). Tot slot wijst een Pearson Chi-kwadraattoets uit dat opleidingsniveau ook gelijk over de verhaalversies is verdeeld ($\chi^2 (15) = 19.96, p = .17$).

3.2 Manipulatiecheck

In tabel 1 staan de gemiddelden en standaarddeviaties voor sympathie, aandachtsfocus, waargenomen realisme en narratieve aanwezigheid per verhaalversie.

Tabel 1

Gemiddelden (en Standaarddeviaties) voor Sympathie, Aandachtsfocus, Waargenomen Realisme en Narratieve Aanwezigheid per Verhaalversie (n = aantal waarnemingen)

	Verhaalperspectief restauranthouder		Verhaalperspectief Inspecteur	
	Sympathiek* (n = 42)	Onsympathiek* (n = 42)	Sympathiek* (n = 42)	Onsympathiek* (n = 42)
Sympathie voor				
Restauranthouder	4.63 (1.10)	2.01 (1.13)	4.54 (1.24)	1.89 (0.96)
Inspecteur	2.24 (1.10)	4.49 (1.36)	1.90 (0.86)	4.61 (1.28)
Aandachtsfocus	5.16 (1.21)	5.11 (1.35)	4.97 (1.19)	5.00 (1.09)
Waargenomen	5.04 (1.16)	4.70 (1.17)	5.15 (1.04)	5.36 (1.17)
Realisme				
Narratieve aanwezigheid	5.21 (0.92)	5.11 (0.92)	4.95 (0.89)	4.98 (1.19)

Opmerking. *De mate van sympathie (sympathiek/onsympathiek) heeft altijd betrekking op de restauranthouder. 'Sympathiek' staat dus voor een sympathieke restauranthouder en onsympathieke inspecteur, terwijl 'onsympathiek' verwijst naar een onsympathieke restauranthouder en dus een sympathieke inspecteur.

Om te controleren of de manipulatie van sympathie geslaagd was voor de restauranthouder is er een tweeweg ANOVA uitgevoerd. Uit de analyse blijkt er geen hoofdeffect van perspectief te zijn ($F(1, 64) = .39$; $p = .53$). Er werd echter wel een hoofdeffect van sympathie gevonden ($F(1, 164) = 236.15$; $p < .001$). De restauranthouder werd sympathieker gevonden in de verhaalversies waar de restauranthouder gepresenteerd was als sympathiek en de restauranthouder werd onsympathieker gevonden in de verhaalversies waar de restauranthouder werd gemanipuleerd als onsympathiek. Daarnaast bleek er geen interactie-effect te zijn ($F(1, 164) = .01$; $p = .95$). Het resultaat van de ANOVA laat zien dat de sympathiemaniplatie voor de restauranthouder geslaagd is. In tabel 1 worden de gemiddelden en standaarddeviaties voor sympathie voor de restauranthouder per verhaalversie weergegeven.

Daaropvolgend is ook nagegaan of de manipulatie van sympathie voor de inspecteur succesvol was. Middels een tweeweg ANOVA blijkt er geen hoofdeffect van perspectief te zijn ($F(1, 164) = .40$; $p = .53$). De analyse wees echter wel een hoofdeffect van sympathie uit ($F(1, 164) = 190.66$; $p < .001$). De inspecteur blijkt sympathieker gevonden te worden in de verhaalversies waar de inspecteur gepresenteerd was als sympathiek. Daarnaast werd de

inspecteur onsympathieker gevonden in de verhaalversies waar de inspecteur gepresenteerd was als onsympathiek. Er werd geen interactie-effect gevonden ($F(1, 164) = 1.58$; $p = .21$). De resultaten laten zien dat de sympathiemaniplatie voor de inspecteur eveneens succesvol is. Tabel 1 toont de gemiddelden en standaarddeviaties voor sympathie voor de inspecteur per verhaalversie.

3.3 Controlevariabelen

Er is nagegaan of aandachtsfocus bij alle vier de verhaalversies overeenkwam. Uit een tweeweg variantieanalyse blijkt er geen hoofdeffect te zijn van perspectief op aandachtsfocus ($F(1, 164) = .63$; $p = .43$). Tevens blijkt er geen hoofdeffect van sympathie op aandachtsfocus te zijn ($F(1, 164) = .001$; $p = .98$). Tot slot is er ook geen interactie-effect gevonden ($F(1, 164) = .05$; $p = .82$). Uit deze gegevens wordt geconcludeerd dat de mate van aandachtsfocus tussen de vier verhaalversies met elkaar overeenkomt. Tabel 1 geeft de gemiddelden en standaarddeviaties voor aandachtsfocus per verhaalversie weer.

Daarnaast is ook gecontroleerd of de mate van narratieve aanwezigheid gelijk is bij de vier verhaalversies. Tweeweg ANOVA's lieten zien dat er geen hoofdeffecten van perspectief ($F(1, 164) = 1.64$; $p = .20$) en van sympathie ($F(1, 164) = .07$; $p = .79$) gevonden zijn op narratieve aanwezigheid. Er bleek eveneens geen interactie-effect te zijn ($F(1, 164) = .18$; $p = .67$). Uit de resultaten blijkt narratieve aanwezigheid bij alle vier de verhaalversies gelijk te zijn. Tabel 1 toont de gemiddelden en standaarddeviaties van narratieve aanwezigheid per verhaalversie.

Tot slot is bekeken of de controlevariabele waargenomen realisme gelijk is bij de vier verhaalversies. Een tweeweg ANOVA wees uit dat er sprake is van een hoofdeffect van perspectief op waargenomen realisme ($F(1, 164) = 4.88$; $p = .03$). Men ervaart wel een verschil in waargenomen realisme tussen de vier verhaalversies. De versie met het perspectief vanuit de restauranthouder waarbij de restauranthouder is gepresenteerd als onsympathiek blijkt minder realistisch te worden ervaren. Er werd geen hoofdeffect van sympathie ($F(1, 164) = .14$; $p = .71$) en eveneens geen interactie-effect ($F(1, 164) = 2.34$; $p = .13$) op waargenomen realisme gevonden. In tabel 1 worden de gemiddelden en standaarddeviaties voor waargenomen realisme per verhaalversie weergegeven.

3.4 Identificatie

Tabel 2 toont de gemiddelden en standaarddeviaties voor identificatie en attitude per verhaalversie.

Tabel 2

Gemiddelden (en Standaarddeviaties) voor Identificatie en Attitude per Verhaalversie (n = aantal waarnemingen)

	Verhaalperspectief restauranthouder		Verhaalperspectief inspecteur	
	Sympathiek* (n = 42)	Onsympathiek* (n = 42)	Sympathiek* (n = 42)	Onsympathiek* (n = 42)
Identificatie met				
Restauranthouder	5.22 (1.23)	3.38 (1.39)	5.52 (1.02)	2.59 (1.29)
Inspecteur	2.49 (1.05)	4.50 (1.39)	3.22 (1.38)	5.16 (0.97)
Attitude	4.57 (1.70)	5.62 (1.09)	4.54 (1.49)	5.75 (0.95)

Opmerking. *De mate van sympathie (sympathiek/onsympathiek) heeft altijd betrekking op de restauranthouder. 'Sympathiek' staat dus voor een sympathieke restauranthouder en onsympathieke inspecteur, terwijl 'onsympathiek' verwijst naar een onsympathieke restauranthouder en dus een sympathieke inspecteur.

Om te achterhalen of er een effect van perspectief en sympathie is op de mate van identificatie met de restauranthouder is er gebruik gemaakt van een tweeweg ANOVA. Er bleek geen hoofdeffect van perspectief op identificatie met de restauranthouder gevonden te zijn ($F(1, 164) = 1.63$; $p = .20$). De ANOVA toonde wel een hoofdeffect van sympathie op identificatie met restauranthouder aan ($F(1, 164) = 155.68$; $p < .001$). De verhaalversies met een sympathieke restauranthouder leidden tot een sterkere mate van identificatie met de restauranthouder. Er was tevens sprake van een interactie-effect voor sympathie en perspectief op de mate van identificatie met de restauranthouder ($F(1, 164) = 8.02$; $p = .01$). Als de restauranthouder sympathiek is, had het voor de mate van identificatie niet uit gemaakt of het perspectief bij de restauranthouder of bij de inspecteur ligt. Als de restauranthouder daarentegen onsympathiek is, is er wel sprake van een verschil in de mate van identificatie: men identificeert zich sterker met een onsympathieke restauranthouder als het perspectief bij hem ligt, in plaats van dat het perspectief bij de inspecteur ligt. Tabel 2 geeft de gemiddelden en standaarddeviaties voor identificatie met de restauranthouder per verhaalversie weer.

Daarnaast is ook nagegaan of er een effect van perspectief en sympathie is op de mate van identificatie met de inspecteur. Er is eveneens gebruik gemaakt van een tweeweg ANOVA. De ANOVA wees een hoofdeffect van perspectief op identificatie met de inspecteur uit ($F(1, 164) = 13.78; p < .001$). De respondenten identificeerden zich sterker met de inspecteur wanneer het verhaal gelezen werd vanuit het perspectief van de inspecteur, dan wanneer het verhaal gelezen werd vanuit het perspectief van de restauranthouder. Tevens is er een hoofdeffect van sympathie op identificatie met de inspecteur gevonden ($F(1, 164) = 111.34; p < .001$). De verhaalversies met een sympathieke inspecteur leidden tot een sterkere mate van identificatie met de inspecteur. Er werd echter geen significante interactie gevonden ($F(1, 164) = .04; p = .84$). De resultaten van de ANOVA's laten zien dat zowel sympathie als perspectief onafhankelijk van elkaar invloed hebben op de mate van identificatie met de inspecteur. Tabel 2 toont de gemiddelden en standaarddeviaties voor identificatie met de inspecteur per verhaalversie.

De onderzoeksvraag gaat over de invloed van sympathie en verhaalperspectief op identificatie met een personage. De resultaten van de ANOVA's laten zien dat verhaalperspectief alleen van invloed is op identificatie met de inspecteur: wanneer het verhaal gelezen werd vanuit het perspectief van de inspecteur identificeerde de lezer zich sterker dan wanneer het verhaal werd gelezen vanuit het perspectief van de restauranthouder. Daarnaast heeft sympathie invloed op de mate van identificatie met zowel de restauranthouder als met de inspecteur: de lezer identificeert zich sterker met het personage wanneer het personage sympathiek is dan wanneer het personage als onsympathiek wordt gepresenteerd.

3.5 Attitude

Tot slot is met behulp van een tweeweg ANOVA het effect van perspectief en sympathie op de attitude van de lezer ten aanzien van de manier waarop de Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit controles uitvoert onderzocht. Er blijkt geen hoofdeffect van perspectief op de attitude van de lezer te zijn ($F(1, 161) = .05; p = .82$). De tweeweg ANOVA wees echter wel uit dat er sprake is van een hoofdeffect van sympathie ($F(1, 161) = 29.06; p < .001$). Wanneer de restauranthouder onsympathiek is, had men een positievere attitude ten aanzien van de manier waarop de Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit controleert. Daarentegen werd er geen interactie-effect van perspectief en sympathie op de attitude van de lezer gevonden

($F(1, 161) = .15; p = .70$). In tabel 2 worden de gemiddelden en standaarddeviaties voor attitude per verhaalversie weergegeven.

De onderzoeksvraag heeft ook betrekking op de invloed van sympathie en perspectief op de attitude van de lezer. De bovengenoemde resultaten wijzen uit dat enkel sympathie van invloed is op de attitude van de lezer. De verhaalversies met een onsympathieke restauranthouder leidden tot een positievere attitude ten aanzien van de manier waarop de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit restaurants controleert.

4. Conclusie & Discussie

Het doel van dit onderzoek was te bepalen welke invloed sympathie en verhaalperspectief hebben op identificatie met een personage en de attitude van de lezer. Middels het manipuleren van zowel sympathie als verhaalperspectief in vier verhaalversies is de onderzoeksvraag onderzocht. Het resultaat van dit onderzoek komt deels overeen met de eerdere onderzoeken van De Graaf et al. (2012) en Hoeken et al. (2016). Het huidige onderzoek wees uit dat verhaalperspectief enkel van invloed is op de mate van identificatie met de inspecteur. De lezers identificeerden zich sterker wanneer de inspecteur de protagonist was dan wanneer het verhaal werd gelezen vanuit het perspectief van de restauranthouder. Een mogelijke verklaring voor het uitblijven van dit effect bij de restauranthouder kan zijn dat één verhaalversie, die betrekking heeft op een onsympathieke restauranthouder, als minder realistisch werd ervaren. Dit kan bij de lezer de mate van identificatie met de restauranthouder hebben beïnvloed. Sympathie is echter van invloed op de mate van identificatie met zowel de restauranthouder als de inspecteur. Wanneer de restauranthouder of de inspecteur sympathiek werd neergezet, was de mate van identificatie sterker. Deze bevinding bevestigt de resultaten van de onderzoeken van Tal-Or en Cohen (2012) en Hoeken en Sinkeldam (2014).

Uit dit onderzoek blijkt enkel sympathie van invloed te zijn op de attitude van de lezer ten aanzien van de manier waarop de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit restaurants controleert. Dit gevonden resultaat komt overeen met de bevindingen uit het eerdere onderzoek van Hoeken en Sinkeldam (2014). De lezers hadden een positievere attitude ten aanzien van de wijze waarop de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit controleert wanneer zij een verhaalversie met een onsympathieke restauranthouder hadden gelezen. Dit

komt overeen met het feit dat de Nederlandse consument het van belang vindt dat de voedselveiligheid goed wordt gecontroleerd. Het resultaat is echter tegenstrijdig met het onderzoek van De Graaf et al. (2012), zij vonden wel een effect van verhaalperspectief op de attitude van de lezer. Een mogelijke verklaring voor deze tegenspraak is dat in het onderzoek van De Graaf et al. (2012) enkel verhaalperspectief is gemanipuleerd, terwijl in het huidige onderzoek zowel verhaalperspectief als sympathie zijn gemanipuleerd. Het kan mogelijk zijn dat de invloed van sympathie het effect van verhaalperspectief heeft overtroffen.

Uit het huidige onderzoek kan opgemaakt worden dat sympathie een sterkere invloed heeft op identificatie met een personage en de attitude van de lezer dan verhaalperspectief. Sympathie blijkt zowel identificatie met beide personages als de attitude van de lezer te beïnvloeden, terwijl verhaalperspectief enkel effect heeft op de mate van identificatie met de inspecteur.

Een beperking van dit onderzoek is dat er geen rekening gehouden wordt met het beroep dat de respondenten uitoefenen. Het hebben van een gelijksoortig beroep als de restauranthouder of inspecteur kan de mate van identificatie met een van de personages beïnvloeden. Men zou zich bijvoorbeeld gemakkelijker kunnen voorstellen hoe het is om in de positie van het personage, dat overeenkomt met hun beroep, te staan. Om te voorkomen dat de mate van identificatie onbedoeld wordt beïnvloed, zouden respondenten met een gelijksoortig beroep evenredig over de vier verhaalversies verdeeld moeten zijn. Bij het toewijzen van de verhaalversies aan de respondenten zou de onderzoeker rekening kunnen houden met de gelijke verdeling. Een andere oplossing is dat er in de vragenlijst naar het beroep van de respondenten wordt gevraagd. Het gevolg is dat respondenten met een soortgelijk beroep als de personages uitgesloten kunnen worden van het onderzoek.

Een ander zwak punt van het huidige onderzoek is de externe validiteit. In dit onderzoek zijn enkel respondenten met de leeftijd van 18 tot 25 en 50 jaar of ouder meegenomen. Dit heeft het gevolg dat de resultaten van dit onderzoek beperkt generaliseerbaar zijn. Wanneer in volgend onderzoek ook de leeftijden 26 tot 49 worden meegenomen, heeft dit een versterking van de externe validiteit als gevolg.

Eerdere onderzoeken van Hoeken en Sinkeldam (2014) en De Graaf et al. (2012) vonden een mediërende rol van identificatie en daaropvolgend een effect op de attitude van de lezer. Dit onderzoek is echter niet ingegaan op de mediërende rol van identificatie. Toekomstig onderzoek zou kunnen uitwijzen of er ook sprake is van een mediërende rol van

identificatie en een effect op de attitude van de lezer wanneer zowel verhaalperspectief als sympathie worden gemanipuleerd.

Naast attitudes kunnen narratieve teksten ook overtuigingen van lezers beïnvloeden. Voor toekomstig onderzoek is het dus ook interessant om te kijken wat het effect van verhaalperspectief en sympathie is op de overtuigingen van lezers.

Tot slot is het interessant om naast de post-exposure attitude ook de pre-exposure attitude van de lezer in het onderzoek mee te nemen. Uit het onderzoek van De Graaf et al. (2012) blijkt dat identificatie de bestaande attitude van de lezer zowel kan verzwakken als versterken. Het is interessant om te achterhalen in hoeverre verhaalperspectief en sympathie van invloed zijn op de bestaande attitude van de lezer.

Literatuurlijst

- Braddock, K., & Dillard, J. P. (2016). Meta-analytic evidence for the persuasive effect of narratives on beliefs, attitudes, intentions, and behaviors. *Communication Monographs, 83* (4), 446-467.
- Busselle, R., & Bilandzic, H. (2008). Fictionality and perceived realism in experiencing stories: A model of narrative comprehension and engagement. *Communication Theory, 18* (2), 255-280.
- Busselle, R., & Bilandzic, H. (2009). Measuring Narrative Engagement. *Media Psychology, 12* (4), 321-347.
- Cohen, J. (2001). Defining identification: A theoretical look at the identification of audiences with media characters. *Mass Communication and Society, 4* (3), 245-264.
- De Graaf, A., Hoeken, H., Sanders, J., & Beentjes, J. (2012). Identification as a mechanism of narrative persuasion. *Communication Research, 39* (6), 802-823.
- Eagly, A.H., & Chaiken, S. (1993). *The psychology of attitudes*. Fort Worth, TX: Harcourt Brace Jovanovich.
- Hoeken, H., Hornikx, J., & Hustinx, L. (2012). *Overtuigende teksten: Onderzoek en ontwerp*. Bussum: Coutinho.
- Hoeken, H., Kolthoff, M., & Sanders, J. (2016). Story Perspective and Character Similarity as Drivers of Identification and Narrative Persuasion. *Human Communication Research, 42*, 292-311.
- Hoeken, H., & Sinkeldam, J. (2014). The role of identification and perception of just outcome in evoking emotions in narrative persuasion. *Journal of Communication, 64* (5), 935-955.

Keuringsdienst van Waarde. Verse Tonijn (2016, 10 november). Geraadpleegd van
[Http://www.npo.nl/keuringsdienst-van-waarde/10-11-2016/KN_1686065](http://www.npo.nl/keuringsdienst-van-waarde/10-11-2016/KN_1686065)

Moyer-Gusé, M. (2008). Toward a Theory of Entertainment Persuasion: Explaining the Persuasive Effects of Entertainment-Education Messages. *Communication Theory*, 18 (3), 417-428.

Tal-Or, N. & Cohen, J. (2010). Understanding audience involvement: Conceptualizing and manipulating identification and transportation. *Poetics*, 38 (4), 402-418.

Informatie over deelname aan

Het ervaren van verhalen door de lezer

1. Inleiding

U bent gevraagd deel te nemen aan wetenschappelijk onderzoek van de faculteit Geesteswetenschappen van Universiteit Utrecht. In deze brief vindt u alle informatie die u nodig heeft om te besluiten mee te doen. We willen u vragen deze informatiebrief goed te lezen.

2. Wat is de achtergrond en het doel van het onderzoek?

Het vertellen en lezen van verhalen is een belangrijk aspect van de menselijke cultuur. Hoe mensen een verhaal lezen en ervaren verschilt per persoon. Met dit onderzoek willen we meer te weten komen over hoe mensen verhalen ervaren.

3. Hoe wordt het onderzoek uitgevoerd?

Dit onderzoek bestaat uit een te lezen tekst en een vragenlijst.

4. Wat wordt er van u verwacht?

We vragen vijftien tot twintig minuten van uw tijd om aandachtig een tekst te lezen en daarna een vragenlijst in te vullen. Aan het eind van de vragenlijst is ook een test met betrekking tot literatuurkennis opgenomen. Lees de vragen goed en beantwoord ze allemaal nauwkeurig.

5. Wat zijn mogelijke voor- en nadelen van deelname aan dit onderzoek?

U heeft zelf geen direct voordeel van deelname aan dit onderzoek. Voor de toekomst kan het onderzoek wel nuttige gegevens opleveren. Zo kan onderzoek naar de verwerking van taal informatie opleveren over de invloed van teksten op het denken van mensen.

Mogelijke nadelen zijn:

- U moet zich twintig minuten geconcentreerd richten op de tekst en vragenlijst.

6. Vrijwillige deelname

Deelname aan het onderzoek is geheel vrijwillig. Als u toch besluit niet mee te doen, hoeft u verder niets te doen. U hoeft niets te tekenen of te zeggen waarom u niet wilt meedoen. Als u wel meedoet, kunt u zich altijd bedenken en stoppen op ieder gewenst moment, ook tijdens het onderzoek. Het is ook mogelijk dat de onderzoeker het onderzoek stopzet. Na het

onderzoek kunt u tot twee werkdagen daarna nog aangeven wanneer u uw onderzoeksgegevens wenst terug te trekken uit het onderzoek.

7. Wat gebeurt er met de verzamelde gegevens?

Uw persoonsgegevens worden beheerd door de onderzoeksbegeleider Hans Hoeken. Mocht u uw persoonsgegevens willen aanpassen, dan kunt u dit doen door contact op te nemen met Hans Hoeken via j.a.l.hoeken@uu.nl. Wij zijn verplicht de onderzoeksgegevens, geanonimiseerd, 10 jaar te bewaren. Daarvoor geeft u toestemming als u meedoet aan dit onderzoek. Als u dat niet wilt, kunt u niet meedoen aan dit onderzoek. Gegevens verzameld tijdens het onderzoek zullen geheel geanonimiseerd worden opgeslagen en bewaard op een door de Universiteit Utrecht beveiligde server.

8. Is er een vergoeding wanneer u besluit aan dit onderzoek mee te doen?

Er is geen vergoeding beschikbaar voor dit onderzoek.

9. Procedure van dit onderzoek

Wanneer u een klacht wilt indienen over de procedure omtrent dit onderzoek, dan kunt u contact opnemen met Hans Hoeken via j.a.l.hoeken@uu.nl.

11. Meer informatie over dit onderzoek?

Wanneer u meer informatie over het onderzoek wilt hebben, nu of in de toekomst, kunt u contact opnemen met Hans Hoeken, via: telefoonnummer 030-253 94 04 of e-mail j.a.l.hoeken@uu.nl.

Bijlage 2: Toestemmingsverklaring

TOESTEMMINGSVERKLARING voor deelname aan:

Het ervaren van verhalen door de lezer

Ik bevestig:

- dat ik via de informatiebrief naar tevredenheid over het onderzoek ben ingelicht;
- dat ik in de gelegenheid ben gesteld om vragen over het onderzoek te stellen en dat mijn eventuele vragen naar tevredenheid zijn beantwoord;
- dat ik gelegenheid heb gehad om grondig over mijn deelname aan het onderzoek na te denken;
- dat ik uit vrije wil deelneem.

Ik stem er mee in dat:

- mijn gegevens voor wetenschappelijke doelen worden verkregen en bewaard zoals in de informatiebrief vermeld staat;

Ik begrijp dat:

- ik het recht heb om mijn toestemming op ieder moment weer in te trekken zonder dat ik daarvoor een reden hoef op te geven;
- mijn gegevens worden behandeld volgens de VSNU Gedragscodes (www.vsnu.nl/gedragscodes).

Naam deelnemer: _____

Geboortedatum: ___ / ___ / ___

(dd/mm/jjjj)

Bijbehorende verklaring omtrent evt. hergebruik van gegevens

Onderzoekers delen regelmatig onderzoeksgegevens met andere onderzoekers, zodat de gegevens nóg beter benut worden. Uiteraard zijn die onderzoeksgegevens dan niet te herleiden tot individuele personen. Gaat u er mee akkoord dat eventueel ook uw onderzoeksgegevens anoniem gedeeld worden met andere onderzoekers? (s.v.p. aankruisen wat van toepassing is, en indien "akkoord" ondertekenen)

Ja, daar ga ik mee akkoord. Handtekening:

Nee, niet

In te vullen door de uitvoerend onderzoeker:

Ik verklaar dat ik bovengenoemde Naam: _____
deelnemer heb uitgelegd wat deel- _____
name inhoudt en dat ik borg sta voor Datum: ___ / ___ / ___
de privacy van zijn / haar gegevens

Bijlage 3: Verhaalversies

Bijlage 3a: Verhaalversie 1

Verhaalperspectief: Restauranthouder

Sympathiek: Restauranthouder

Onsympathiek: Inspecteur

530 woorden, 39 zinnen

Ik loop vol goede moed mijn restaurant Sushi Yoko in Arnhem binnen. Vandaag komt inspecteur Luikx van de Nederlandse Voedsel- en Waren Autoriteit op bezoek, om mijn restaurant te inspecteren. Zij houden onder andere de hygiëne en de kwaliteit van vis en visproducten in de gaten.

Ik zie de inspecteur al aan komen lopen. Van andere restauranthouders heb ik gehoord dat het een vervelende man is en dat hij er alles aan doet om je onderuit te halen. We geven elkaar een hand en stellen ons aan elkaar voor. Ik neem hem goed in me op. Meneer Luikx lijkt snel wat uit de kast te hebben getrokken terwijl ik mijn nette pak aan heb. Ik vind deze inspectie heel belangrijk.

Luikx kijkt om zich heen voor een eerste indruk van mijn zaak. Ik heb er veel geld en energie ingestoken om het er gezellig uit te laten zien. Bij de vorige eigenaar was het een vreeschuur. Luikx zucht diep. Ik vraag of er iets is, waarop hij botweg zegt dat ik blij mag zijn dat hij geen oordeel hoeft te geven over het interieur. En dat hij hoopt dat ik het in de keuken beter voor elkaar heb. Beduusd leid ik hem naar de keuken.

Daar aangekomen, begint Luikx alles uitvoerig te inspecteren. Ik laat hem zijn gang gaan; ik vind het belangrijk dat deze controle goed wordt uitgevoerd. Als hij de koelkast opent, valt hem gelijk iets op aan de tonijn. Die vindt hij erg rood van kleur. Ik kijk bezorgd toe als hij de tonijn uit de koelkast haalt om deze beter te kunnen bekijken. Hij rolt geïrriteerd met zijn ogen als ik vertel dat die tonijn vanochtend vers is bezorgd. Hij begint een hele preek over hoe belangrijk het is dat de tonijn vers is, omdat het anders schadelijk kan zijn voor de gezondheid van de gasten, alsof ik het daarmee oneens zou zijn. Om uit te zoeken of mijn tonijn wel aan de richtlijnen voldoet, besluit hij verschillende stukjes tonijn mee te nemen. Hij lijkt heel tevreden nu hij iets gevonden heeft dat misschien niet klopt.

Na een week staat Luikx weer voor mijn deur. Hij komt gelijk ter zake en meldt dat de kwaliteit van de tonijn ondermaats is. Er is bietensap gevonden in de tonijn sashimi. Door het gebruik van bietensap blijft de tonijn een rode kleur houden en ziet de tonijn er langer vers uit. Ik schrik hier van, maar hem lijkt het niets uit te maken. Volgens hem komt dit heel vaak voor bij restaurants. Ik probeer hem duidelijk te maken dat ik hier niets van afwist. Toen ik mijn eigen zaak opende, wilde ik gewoon lekker en goed eten serveren. Daarom koop ik mijn vis bij een dure visleverancier van wie ik dacht dat hij me goede en superverse vis zou leveren.

Luijckx zegt dat als het aan hem ligt, ik geen officiële waarschuwing krijg maar een forse boete. Dan trekt hij de deur achter zich dicht zonder ook maar te groeten. Ik hoop dat ik geen boete krijg, maar een waarschuwing. Door die dure visleverancier zou ik een eventuele boete maar moeilijk kunnen betalen. Zuchtend loop ik naar de keuken.

Bijlage 3b: Verhaalversie 2

Verhaalperspectief: Restauranthouder

Sympathiek: Inspecteur

Onsympathiek: Restauranthouder

530 woorden, 39 zinnen

Ik loop met flinke tegenzin mijn restaurant Sushi Yoko in Arnhem binnen. Vandaag komt inspecteur Luikx van de Nederlandse Voedsel- en Waren Autoriteit op bezoek, om mijn restaurant te inspecteren. Zij houden onder andere de hygiëne en de kwaliteit van vis en visproducten in de gaten.

Ik zie de inspecteur al aan komen lopen. Van andere restauranthouders heb ik gehoord dat het een aardige man is en dat hij er niet op uit is om je onderuit te halen. We geven elkaar een hand en stellen ons aan elkaar voor. Ik neem hem goed in me op. Meneer Luikx heeft een net pak aan, terwijl ik maar snel wat uit de kast heb getrokken. Mij interesseert deze inspectie geen zak.

Luikx kijkt om zich heen voor een eerste indruk van mijn zaak. Ik heb er geen geld of energie gestoken om het er gezellig uit te laten zien. Volgens sommige mensen lijkt het meer op een vreetschuur. Ik zucht diep. Luikx vraagt of er iets aan de hand is, waarop ik botweg zeg dat ik niet geïnteresseerd ben in zijn oordeel over het interieur. En of we nu kunnen beginnen met de inspectie van de keuken. Beduusd loopt hij achter me aan naar de keuken.

Daar aangekomen, begint Luikx alles uitvoerig te inspecteren. Ik laat hem zijn gang gaan; hij vindt het belangrijk dat deze controle goed wordt uitgevoerd. Als hij de koelkast opent, valt hem gelijk iets op aan de tonijn. Die vindt hij wel erg rood van kleur. Hij kijkt bezorgd als hij de tonijn uit de koelkast haalt om deze beter te kunnen bekijken. Ik rol geïrriteerd met mijn ogen als hij mij vraagt of de vis wel vers is bezorgd. Hij vertelt hoe belangrijk het is dat de tonijn vers is omdat het anders schadelijk kan zijn voor de gezondheid van de gasten, maar ik vind het belangrijker dat die tonijn goedkoop is. Om uit te zoeken of mijn tonijn wel aan de richtlijnen voldoet, besluit hij verschillende stukjes tonijn mee te nemen. Hij lijkt heel ontevreden nu hij iets gevonden heeft dat misschien niet klopt.

Na een week staat Luikx weer voor mijn deur. Hij komt gelijk ter zake en meldt dat de kwaliteit van de tonijn ondermaats is. Er is bietensap gevonden in de tonijn sashimi. Door het gebruik van bietensap blijft de tonijn een rode kleur houden en ziet de tonijn er langer vers uit. Hij vat het heel ernstig op, maar mij maakt het niets uit. Volgens mij komt dit heel vaak voor bij restaurants. Toen ik mijn eigen zaak opende, wilde ik gewoon veel geld verdienen. Daarom koop ik mijn vis bij een goedkope visleverancier van wie ik weet dat hij een beetje rommelt om de prijs laag te houden. Ik probeer hem wijs te maken dat ik hier niets van afwist.

Luikx zegt dat als het aan hem ligt, ik geen boete krijg maar een officiële waarschuwing. Ik doe de deur in zijn gezicht dicht zonder ook maar te groeten. Ik hoop dat ik geen boete krijg, maar een waarschuwing. Maar door die goedkope visleverancier zou ik een eventuele boete heel gemakkelijk kunnen betalen. Fluitend loop ik naar de keuken.

Bijlage 3c: Verhaalversie 3

Verhaalperspectief: Inspecteur

Sympathiek: Inspecteur

Onsympathiek: Restauranthouder

529 woorden, 40 zinnen

Ik loop vol goede moed het restaurant Sushi Yoko in Arnhem binnen. Ik kom als inspecteur van de Nederlandse Voedsel- en Waren Autoriteit op bezoek om het restaurant te inspecteren. Wij houden onder andere de hygiëne en de kwaliteit van vis en visproducten in de gaten.

Ik zie de eigenaar, meneer Diericks, al staan. Van andere inspecteurs heb ik gehoord dat het een vervelende man is, die altijd het onderste uit de kan wil halen. We geven elkaar een hand en stellen ons aan elkaar voor. Ik neem hem goed in me op. Ik heb een net pak aan, terwijl meneer Diericks zo maar snel wat uit de kast lijkt te hebben getrokken. Ik vind deze inspectie heel belangrijk.

Ik kijk om me heen voor een eerste indruk van de zaak. Er lijkt geen geld of energie in gestoken om het er gezellig uit te laten zien. In mijn ogen lijkt het meer op een vreetschuur. Diericks zucht diep. Ik vraag of er iets aan de hand is waarop hij botweg zegt dat hij niet geïnteresseerd is in mijn oordeel over het interieur. En of we nu kunnen beginnen met de inspectie van de keuken. Beduusd loop ik achter hem aan naar de keuken.

Daar aangekomen, begin ik alles uitvoerig te inspecteren. Diericks laat me mijn gang gaan. Ik vind het belangrijk dat deze controle goed wordt uitgevoerd. Als ik de koelkast open, valt me gelijk iets op aan de tonijn. Die vind ik wel erg rood van kleur. Met een zorgelijke blik haal ik de tonijn uit de koelkast om hem beter te kunnen bekijken. Diericks rolt geïrriteerd met zijn ogen als ik hem vraag of de vis wel vers is bezorgd. Ik vertel hoe belangrijk het is dat de tonijn vers is omdat het anders schadelijk kan zijn voor de gezondheid van de gasten, maar dat lijkt hem niet zo bijster veel te interesseren. Om uit te zoeken of de tonijn wel aan de richtlijnen voldoet, besluit ik verschillende stukjes tonijn mee te nemen. Ik ben niet blij nu ik iets gevonden heb dat misschien niet klopt.

Na een week sta ik weer voor Diericks deur. Ik kom gelijk ter zake en meld dat de kwaliteit van de tonijn ondermaats is. Er is bietensap gevonden in de tonijn sashimi. Door het gebruik van bietensap blijft de tonijn een rode kleur houden en ziet de tonijn er langer vers uit. Ik vind dit heel ernstig, maar hem lijkt het niets uit te maken. Volgens Diericks komt dit heel vaak voor bij restaurants. Hij vertelt me dat hij hier niets van afwist, maar ik geloof hem niet. Misschien wilde hij gewoon veel geld verdienen toen hij zijn eigen zaak opende. En koopt hij daarom bij een visleverancier die een beetje rommelt met de vis om de prijs laag te houden.

Ik zeg dat als het aan mij ligt, hij geen boete krijgt maar een officiële waarschuwing. Hij doet de deur in mijn gezicht dicht zonder ook maar te groeten. Ik ben perplex. Binnen zie ik hem fluitend naar de keuken lopen. Misschien kan hij die boete wel heel gemakkelijk betalen omdat hij zijn vis bij die goedkope leverancier haalt.

Bijlage 3d: Verhaalversie 4

Verhaalperspectief: Inspecteur

Sympathiek: Restauranthouder

Onsympathiek: Inspecteur

530 woorden, 40 zinnen

Ik loop met flinke tegenzin het restaurant Sushi Yoko in Arnhem binnen. Ik kom als inspecteur van de Nederlandse Voedsel- en Waren Autoriteit op bezoek om het restaurant te inspecteren. Wij houden onder andere de hygiëne en de kwaliteit van vis en visproducten in de gaten.

Ik zie de eigenaar, meneer Diericks, al. Van andere inspecteurs heb ik gehoord dat het een aardige man is, die hart voor de zaak heeft en zijn gasten altijd het beste voor wil zetten. We geven elkaar een hand en stellen ons aan elkaar voor. Ik neem hem goed in me op. Diericks heeft een net pak aan, terwijl ik maar snel wat uit de kast heb getrokken. Mij interesseert deze inspectie geen zak.

Ik kijk om me heen voor een eerste indruk van de zaak. Er lijkt veel geld en energie in gestoken om het er gezellig uit te laten zien. Ik vind dat soort aanpassingen onzin en zucht maar eens diep. Hij vraagt of er iets is, waarop ik minachtend zeg dat hij blij mag zijn dat ik geen oordeel hoeft te geven over het interieur. En dat ik hoop dat hij het in de keuken beter voor elkaar heeft. Beduusd leidt hij me naar de keuken.

Daar aangekomen, begin ik alles uitvoerig te inspecteren. Diericks laat me mijn gang gaan. Hij lijkt meer belang te hechten aan deze controle dan ik. Als ik de koelkast open, valt me gelijk iets op aan de tonijn. Die vind ik erg rood van kleur. Diericks kijkt bezorgd toe als ik de tonijn uit de koelkast haal om hem beter te kunnen bekijken. Ik rol geïrriteerd met mijn ogen als hij zegt dat de vis vers is bezorgd. Ik vertel nog maar eens hoe belangrijk het is dat de tonijn vers is omdat het anders schadelijk kan zijn voor de gezondheid van zijn gasten, maar het interesseert me eigenlijk niet zo veel. Om uit te zoeken of de tonijn wel aan de richtlijnen voldoet, besluit ik verschillende stukjes tonijn mee te nemen. Ik ben eigenlijk wel blij iets gevonden te hebben dat misschien niet klopt.

Na een week sta ik weer voor Diericks deur. Ik kom gelijk ter zake en meld dat de kwaliteit van de tonijn ondermaats is. Er is bietensap gevonden in de tonijn sashimi. Door het gebruik van bietensap blijft de tonijn een rode kleur houden en ziet de tonijn er langer vers uit. Hij schrikt heel erg, maar mij maakt het niet veel uit. Dit komt heel vaak voor bij restaurants. Hij vertelt me dat hij hier niets van afwist. En dat hij juist bij een dure leverancier vis koopt omdat hij dacht dat die hem goede en superverse vis zou leveren. Hij wilde gewoon lekker en goed eten serveren. Die Diericks is volgens mij een onnozele hals die zich laat belazeren.

Ik zeg dat als het aan mij ligt, hij geen officiële waarschuwing krijgt maar een forse boete. Dan trek ik de deur achter mij dicht zonder ook maar te groeten. Hij is perplex. Binnen zie ik hem terneergeslagen naar de keuken lopen. Misschien kan hij die boete wel niet betalen omdat hij zijn vis bij die dure leverancier haalt.

Bijlage 4: Vragenlijsten

Bijlage 4a: Vragenlijst perspectief restauranthouder

De volgende vragen gaan over het verhaal dat u net heeft gelezen. Geef aan in hoeverre u het eens bent met onderstaande stellingen:

1. Tijdens het lezen heb ik meegeleefd met de restauranthouder.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

2. Tijdens het lezen stelde ik me voor hoe het zou zijn om in de positie van de restauranthouder te staan.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

3. Tijdens het lezen heb ik me ingeleefd in de restauranthouder.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

4. Toen ik het verhaal aan het lezen was, voelde ik mee met de restauranthouder.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

5. Tijdens het lezen heb ik meegeleefd met de inspecteur.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

6. Tijdens het lezen stelde ik me voor hoe het zou zijn om in de positie van de inspecteur te staan.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

7. Tijdens het lezen heb ik me ingeleefd in de inspecteur.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

8. Toen ik het verhaal aan het lezen was, voelde ik mee met de inspecteur.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

9. De manier waarop de Nederlandse Voedsel- en Waren Autoriteit restaurants controleert, vind ik:

Slecht	1	2	3	4	5	6	7	Goed
Oneerlijk	1	2	3	4	5	6	7	Eerlijk
Onterecht	1	2	3	4	5	6	7	Terecht
Onwenselijk	1	2	3	4	5	6	7	Wenselijk
Onacceptabel	1	2	3	4	5	6	7	Acceptabel

10. Terwijl ik het verhaal las, was ik met mijn gedachten alleen bij de gebeurtenissen in het verhaal.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

11. Tijdens het lezen werd mijn aandacht helemaal in beslag genomen door wat er in het verhaal gebeurde.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

12. Toen ik het verhaal aan het lezen was, was ik volledig geconcentreerd op wat er in het verhaal beschreven werd.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

13. De dialoog in het verhaal is realistisch en geloofwaardig.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

14. De setting van het verhaal lijkt echt.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

15. Mensen in dit verhaal zijn zoals mensen die jij of ik zouden kunnen kennen.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

16. In dit verhaal worden gebeurtenissen gesproken die in het echt gebeurd zijn of zouden kunnen gebeuren.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

17. Tijdens het lezen maakte ik me een voorstelling van de gebeurtenissen die in het verhaal plaatsvonden.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

18. Terwijl ik het verhaal las, zag ik voor me wat er in het verhaal beschreven werd.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

19. Terwijl ik het verhaal las, was het alsof ik aanwezig was in het restaurant.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

20. Toen ik het verhaal aan het lezen was, had ik een levendig beeld van de gebeurtenissen in het verhaal.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

21. Ik vind de restauranthouder betrouwbaar.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

22. Ik vind de inspecteur betrouwbaar.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

23. Ik vind dat de restauranthouder veel kennis van zaken heeft.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

24. Ik vind dat de inspecteur veel kennis van zaken heeft.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

25. Tijdens het lezen dacht ik na over het nut van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

26. Tijdens het lezen dacht ik na over de gevolgen die een inspectie door de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit heeft voor een restauranthouder.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

27. Tijdens het lezen dacht ik na over wat er in ons voedsel kan zitten.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

28. Ik vind de restauranthouder aardig.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

29. Ik vind de restauranthouder een sympathiek persoon.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

30. Ik zou vrienden willen zijn met iemand zoals de restauranthouder.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

31. Ik vind de restauranthouder leuk.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

32. Ik vind de inspecteur aardig.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

33. Ik vind de inspecteur een sympathiek persoon.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

34. Ik zou vrienden willen zijn met iemand zoals de inspecteur.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

35. Ik vind de inspecteur leuk.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

36. Ik kan vaak begrijpen hoe mensen zich voelen, zelfs voordat zij het mij vertellen.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

We doen onder andere onderzoek naar de invloed van inlevingsvermogen op het ervaren van een verhaal. Onderstaande vragen hebben betrekking op dit onderwerp.

37. Wanneer een vriend bang is, voel ik mij bang.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

38. Ik zie het wanneer een vriend boos is, zelfs als hij/zij het probeert te verbergen.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

39. Wanneer een vriend verdrietig is, word ik ook verdrietig.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

40. Ik zie het wanneer mensen zich blij voordoen, terwijl ze dat eigenlijk niet zijn.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

41. Wanneer een vriend boos is, voel ik mij ook boos.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

42. Ik kan gemakkelijk zien hoe anderen zich voelen.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

43. Wanneer mensen om mij heen nerveus zijn, word ik ook nerveus.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

Verder zijn we ook benieuwd naar de invloed van literatuurkennis op het ervaren van verhalen. Hieronder staat een lijst met namen van schrijvers. We willen u vragen om een kruisje te plaatsen in de vakken van de schrijvers die u herkent. We raden u aan om niet te gokken, aangezien er enkele namen tussen staan die niet van schrijvers zijn.

Mensje van Keulen	René Appel	Anna Blaman	Danielle Steel	Erik Boogaart	H.P. Vliegenthart
Herta Müller	William Faulkner	Dimitri Verhulst	Robert Tierney	Sophie Boomgaarden	Terry Pratchett
Isaac Asimov	John Grisham	Robert Vuijsje	Mark Sorenson	Isabelle Liberman	Stephan Enter
Arnon Iffgem	Andries Blok	Willem Kloos	Jonathan Franzen	Marek van der Jagt	Heleen van Royen
Tatiana de Rosnay	Gerald Duffy	Italo Calvino	Esther Verhoef	Saskia Noort	Toni Morrison
Janet de Waal	Jennifer Egan	Stephen King	Albert Camus	Dave Eggers	W.G. Sebald
Herman Koch	Douglas Adams	John le Carré	J.B. Guthrie	Diane Corter	Jenna Blum

Geslacht: M / V (doorhalen van niet van toepassing is)

Opleidingsniveau:

Moedertaal:

Hartelijk bedankt voor uw deelname aan dit onderzoek!

Bijlage 4b: Vragenlijst perspectief inspecteur

De volgende vragen gaan over het verhaal dat u net heeft gelezen. Geef aan in hoeverre u het eens bent met onderstaande stellingen:

1. Tijdens het lezen heb ik meegeleefd met de inspecteur.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

2. Tijdens het lezen stelde ik me voor hoe het zou zijn om in de positie van de inspecteur te staan.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

3. Tijdens het lezen heb ik me ingeleefd in de inspecteur.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

4. Toen ik het verhaal aan het lezen was, voelde ik mee met de inspecteur.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

5. Tijdens het lezen heb ik meegeleefd met de restauranthouder.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

6. Tijdens het lezen stelde ik me voor hoe het zou zijn om in de positie van de restauranthouder te staan.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

7. Tijdens het lezen heb ik me ingeleefd in de restauranthouder.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

8. Toen ik het verhaal aan het lezen was, voelde ik mee met de restauranthouder.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

9. De manier waarop de Nederlandse Voedsel- en Waren Autoriteit restaurants controleert, vind ik:

Slecht	1	2	3	4	5	6	7	Goed
Oneerlijk		1	2	3	4	5	6	7 Eerlijk
Onterecht		1	2	3	4	5	6	7 Terecht
Onwenselijk		1	2	3	4	5	6	7 Wenselijk
Onacceptabel		1	2	3	4	5	6	7 Acceptabel

10. Terwijl ik het verhaal las, was ik met mijn gedachten alleen bij de gebeurtenissen in het verhaal.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

11. Tijdens het lezen werd mijn aandacht helemaal in beslag genomen door wat er in het verhaal gebeurde.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

12. Toen ik het verhaal aan het lezen was, was ik volledig geconcentreerd op wat er in het verhaal beschreven werd.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

13. De dialoog in het verhaal is realistisch en geloofwaardig.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

14. De setting van het verhaal lijkt echt.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

15. Mensen in dit verhaal zijn zoals mensen die jij of ik zouden kunnen kennen.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

16. In dit verhaal worden gebeurtenissen gesproken die in het echt gebeurd zijn of zouden kunnen gebeuren.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

17. Tijdens het lezen maakte ik me een voorstelling van de gebeurtenissen die in het verhaal plaatsvonden.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

18. Terwijl ik het verhaal las, zag ik voor me wat er in het verhaal beschreven werd.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

19. Terwijl ik het verhaal las, was het alsof ik aanwezig was in het restaurant.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

20. Toen ik het verhaal aan het lezen was, had ik een levendig beeld van de gebeurtenissen in het verhaal.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

21. Ik vind de inspecteur betrouwbaar.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

22. Ik vind de restauranthouder betrouwbaar.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

23. Ik vind dat de inspecteur veel kennis van zaken heeft.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

24. Ik vind dat de restauranthouder veel kennis van zaken heeft.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

25. Tijdens het lezen dacht ik na over het nut van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

26. Tijdens het lezen dacht ik na over de gevolgen die een inspectie door de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit heeft voor een restauranthouder.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

27. Tijdens het lezen dacht ik na over wat er in ons voedsel kan zitten.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

28. Ik vind de inspecteur aardig.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

29. Ik vind de inspecteur een sympathiek persoon.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

30. Ik zou vrienden willen zijn met iemand zoals de inspecteur.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

31. Ik vind de inspecteur leuk.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

32. Ik vind de restauranthouder aardig.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

33. Ik vind de restauranthouder een sympathiek persoon.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

34. Ik zou vrienden willen zijn met iemand zoals de restauranthouder.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

35. Ik vind de restauranthouder leuk.

Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

We doen onder andere onderzoek naar de invloed van inlevingsvermogen op het ervaren van een verhaal. Onderstaande vragen hebben betrekking op dit onderwerp.

36. Ik kan vaak begrijpen hoe mensen zich voelen, zelfs voordat zij het mij vertellen.
Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

37. Wanneer een vriend bang is, voel ik mij bang.
Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

38. Ik zie het wanneer een vriend boos is, zelfs als hij/zij het probeert te verbergen.
Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

39. Wanneer een vriend verdrietig is, word ik ook verdrietig.
Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

40. Ik zie het wanneer mensen zich blij voordoen, terwijl ze dat eigenlijk niet zijn.
Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

41. Wanneer een vriend boos is, voel ik mij ook boos.
Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

42. Ik kan gemakkelijk zien hoe anderen zich voelen.
Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

43. Wanneer mensen om mij heen nerveus zijn, word ik ook nerveus.
Helemaal oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal eens

Verder zijn we ook benieuwd naar de invloed van literatuurkennis op het ervaren van verhalen. Hieronder staat een lijst met namen van schrijvers. We willen u vragen om een kruisje te plaatsen in de vakken van de schrijvers die u herkent. We raden u aan om niet te gokken, aangezien er enkele namen tussen staan die niet van schrijvers zijn.

Mensje van Keulen	René Appel	Anna Blaman	Danielle Steel	Erik Boogaart	H.P. Vliegenthart
Herta Müller	William Faulkner	Dimitri Verhulst	Robert Tierney	Sophie Boomgaarden	Terry Pratchett
Isaac Asimov	John Grisham	Robert Vuijsje	Mark Sorenson	Isabelle Liberman	Stephan Enter
Arnon Iffgem	Andries Blok	Willem Kloos	Jonathan Franzen	Marek van der Jagt	Heleen van Royen
Tatiana de Rosnay	Gerald Duffy	Italo Calvino	Esther Verhoef	Saskia Noort	Toni Morrison
Janet de Waal	Jennifer Egan	Stephen King	Albert Camus	Dave Eggers	W.G. Sebald
Herman Koch	Douglas Adams	John le Carré	J.B. Guthrie	Diane Corter	Jenna Blum

Geslacht: M / V (doorhalen van niet van toepassing is)

Opleidingsniveau:

Moedertaal:

Hartelijk bedankt voor uw deelname aan dit onderzoek!

Bijlage 5: Verklaring kennisneming regels m.b.t. plagiaat

Universiteit Utrecht

Faculteit Geesteswetenschappen
Versie september 2014

VERKLARING KENNISNEMING REGELS M.B.T. PLAGIAAT

Fraude en plagiaat

Wetenschappelijke integriteit vormt de basis van het academisch bedrijf. De Universiteit Utrecht vat iedere vorm van wetenschappelijke misleiding daarom op als een zeer ernstig vergrijp. De Universiteit Utrecht verwacht dat elke student de normen en waarden inzake wetenschappelijke integriteit kent en in acht neemt.

De belangrijkste vormen van misleiding die deze integriteit aantasten zijn fraude en plagiaat. Plagiaat is het overnemen van andermans werk zonder behoorlijke verwijzing en is een vorm van fraude. Hieronder volgt nadere uitleg wat er onder fraude en plagiaat wordt verstaan en een aantal concrete voorbeelden daarvan. Let wel: dit is geen uitputtende lijst!

Bij constatering van fraude of plagiaat kan de examencommissie van de opleiding sancties opleggen. De sterkste sanctie die de examencommissie kan opleggen is het indienen van een verzoek aan het College van Bestuur om een student van de opleiding te laten verwijderen.

Plagiaat

Plagiaat is het overnemen van stukken, gedachten, redeneringen van anderen en deze laten doorgaan voor eigen werk. Je moet altijd nauwkeurig aangeven aan wie ideeën en inzichten zijn ontleend, en voortdurend bedacht zijn op het verschil tussen citeren, parafraseren en plagiëren. Niet alleen bij het gebruik van gedrukte bronnen, maar zeker ook bij het gebruik van informatie die van het internet wordt gehaald, dien je zorgvuldig te werk te gaan bij het vermelden van de informatiebronnen.

De volgende zaken worden in elk geval als plagiaat aangemerkt:

- het knippen en plakken van tekst van digitale bronnen zoals encyclopedieën of digitale tijdschriften zonder aanhalingstekens en verwijzing;
- het knippen en plakken van teksten van het internet zonder aanhalingstekens en verwijzing;
- het overnemen van gedrukt materiaal zoals boeken, tijdschriften of encyclopedieën zonder aanhalingstekens en verwijzing;
- het opnemen van een vertaling van bovengenoemde teksten zonder aanhalingstekens en verwijzing;
- het parafraseren van bovengenoemde teksten zonder (deugdelijke) verwijzing: parafrasen moeten als zodanig gemarkeerd zijn (door de tekst uitdrukkelijk te verbinden met de oorspronkelijke auteur in tekst of noot), zodat niet de indruk wordt gewekt dat het gaat om eigen gedachtengoed van de student;
- het overnemen van beeld-, geluids- of testmateriaal van anderen zonder verwijzing en zodoende laten doorgaan voor eigen werk;
- het zonder bronvermelding opnieuw inleveren van eerder door de student gemaakt eigen werk en dit laten doorgaan voor in het kader van de cursus vervaardigd oorspronkelijk werk, tenzij dit in de cursus of door de docent uitdrukkelijk is toegestaan;
- het overnemen van werk van andere studenten en dit laten doorgaan voor eigen werk. Indien dit gebeurt met toestemming van de andere student is de laatste medeplichtig aan plagiaat;
- ook wanneer in een gezamenlijk werkstuk door een van de auteurs plagiaat wordt gepleegd, zijn de andere auteurs medeplichtig aan plagiaat, indien zij hadden kunnen of moeten weten dat de ander plagiaat pleegde;
- het indienen van werkstukken die verworven zijn van een commerciële instelling (zoals een internetsite met uittreksels of papers) of die al dan niet tegen betaling door iemand anders zijn geschreven.

De plagiaatregels gelden ook voor concepten van papers of (hoofdstukken van) scripties die voor feedback aan een docent worden toegezonden, voorzover de mogelijkheid voor het insturen van concepten en het krijgen van feedback in de cursushandleiding of scriptieregeling is vermeld.

In de Onderwijs- en Examenregeling (artikel 5.15) is vastgelegd wat de formele gang van zaken is als er een vermoeden van fraude/plagiaat is, en welke sancties er opgelegd kunnen worden.

Onwetendheid is geen excuus. Je bent verantwoordelijk voor je eigen gedrag. De Universiteit Utrecht gaat ervan uit dat je weet wat fraude en plagiaat zijn. Van haar kant zorgt de Universiteit Utrecht ervoor dat je zo vroeg mogelijk in je opleiding de principes van wetenschapsbeoefening bijgebracht krijgt en op de hoogte wordt gebracht van wat de instelling als fraude en plagiaat beschouwt, zodat je weet aan welke normen je je moeten houden.

Hierbij verklaar ik bovenstaande tekst gelezen en begrepen te hebben.

Naam:

Perry Rops

Studentnummer:

5536685

Datum en handtekening:

20-01-'17

Dit formulier lever je bij je begeleider in als je start met je bacheloreindwerkstuk of je master scriptie.

Het niet indienen of ondertekenen van het formulier betekent overigens niet dat er geen sancties kunnen worden genomen als blijkt dat er sprake is van plagiaat in het werkstuk.